

SOL NOVA Religion 8

Bearbetad text och bild
Information till läraren

Originalbokens ISBN: 9789127450516

SPSM-verksnummer: 41317

Den här läraranvisningen är till för att du som undervisande lärare ska få information om hur det pedagogiskt anpassade läromedlet skiljer sig från originalläromedlet och om hur ni kan arbeta med det.

Pedagogisk anpassning gör läromedel tillgängliga för elever med synnedsättning genom att text och bilder bearbetas. Bearbetningen av läromedlet innebär att eleven kan använda samma läromedel som sina seende klasskamrater. Innehållet har samma syfte, nivå och pedagogiska innehåll som originalet.

SPSM producerar e-böcker i Textview- och HTML-format. Läromedlet kan också framställas i tryckt punktskrift. E-boksformatet HTML kan finnas i två olika versioner, en version med bearbetad text och bild och en obearbetad version.

Till det anpassade läromedlet kan det finnas tillhörande svällpappersbilder. Plocka upp eventuella svällpappersbilder så snart du kan och förvara pärmarna stående. Detta för att bilder och punktskrift inte ska skadas.

Till svällpappersbilderna finns en separat läraranvisning. I den finns det tips på hur man avläser och utforskar en taktill bild tillsammans med eleven. Läraranvisningen bifogas med leveransen av svällpappersbilderna men den finns också som nedladdningsbar pdf i SPSM:s webbutik.

Du kan behöva ytterligare vägledning gällande punktskrift. Se till att ha tillgång till Punktskriftsnämndens handledningar. De finns som nedladdningsbara pdf:er på Punktskriftsnämndens hemsida. I handledningarna står det exempelvis hur olika punktskriftstecken ser ut i punktskriftsboken och på svällpappersbilderna.

Följande skrifter är bra att ha till hands:

- *Svenska skrivregler för punktskrift*, Punktskriftsnämnden
- *Punktskriftens skrivregler för matematik och naturvetenskap*, Punktskriftsnämnden
- *Fonetik och punktskrift*, Punktskriftsnämnden
- *Räkna med mig*, SPSM

Har du frågor, eller vill dela med dig av dina synpunkter på den pedagogiska anpassningen av detta läromedel, mejla till anpassningsfunktionen@spsm.se.

Behöver du komma i kontakt med försäljningen går det bra att mejla till order@spsm.se eller ringa på telefonnummer +46 10 473 50 00.

Trevlig läsning!

Innehåll

Information om de olika formaten och text till läsaren	1
E-bok i HTML-format	1
E-bok i Textview-format	1
Tryckt punktskrift	2
Generella förändringar av boken	4
Sidspecifika förändringar	5
Pedagogiska tips	6
Bildbeskrivningar	7

Information om de olika formaten och text till läsaren

E-bok i HTML-format

Webbläsare

En bok i HTML-format läser du i en webbläsare. Tänk på att boken kan se olika ut i olika webbläsare. Det är viktigt att se till att boken fungerar innan eleven börjar använda den. Kontakta SPSM om ni får problem med webbläsare.

Till läsaren av den bearbetade boken

I den pedagogiskt bearbetade boken finns en text som riktar sig till eleven och som kan vara bra att känna till innan arbetet med boken påbörjas. Samma text hittar du här. Läs denna text tillsammans med eleven.

- Det finns bildbeskrivningar till många av bilderna i boken, men inte alla. Ibland säger bildtexten det bilden vill visa.
- Några bilder har flyttats till en närliggande sida för att inte störa läsningen.
- Det finns inga svällpappersbilder.
- En uppgift, på sidan 163, har ändrats.
- Enbart fetstil är markerad.

E-bok i Textview-format

En e-bok i Textview-format läser du i läsprogrammet Textview. Läsprogrammet finns att ladda ned gratis från Myndigheten för tillgängliga medier. Textview finns endast för Windows-datorer.

Det är viktigt att se till att boken fungerar innan eleven börjar använda den. En e-bok i Textview-format är organiserad som en pärm med flikar.

Stilsorter som till exempel fet eller kursiv stil återges inte i Textview-boken. Eventuell markerad text skrivs istället med VERSALER.

Till läsaren av den bearbetade boken

I den pedagogiskt bearbetade boken finns en text som riktar sig till eleven och som kan vara bra att känna till innan arbetet med boken påbörjas. Samma text hittar du här. Läs denna text tillsammans med eleven.

- Det finns bildbeskrivningar till många av bilderna i boken, men inte alla. Ibland säger bildtexten det bilden vill visa.
- Några bilder har flyttats till en närliggande sida för att inte störa läsningen.
- Det finns inga svällpappersbilder.
- Ordlistan ligger i egen flik
- En uppgift, på sidan 163, har ändrats.
- Fetstil skrivs med stora bokstäver.

Tryckt punktskrift

Punktskrift kan tryckas på två olika sätt. För de som är ovana punktskriftsläsare är punktskriften tryckt med dubbelt radavstånd. Det kallas för glesskrift. För de som är mer vana är punktskriften tryckt med enkelt radavstånd, så kallad tätskrift. Boken kan även tryckas enkelsidigt eller dubbelsidigt.

Svartskriftskopia av punktskriftsboken

Följ med i elevens bok! För att du ska kunna läsa samma text som eleven läser finns en nedladdningsbar pdf som heter **Svartskriftskopia av punktskriftsboken**. Där kan du se hur hela boken, sida för sida, är pedagogiskt bearbetad.

Pdf:en är en spegling av punktskriftsboken, men i svartskrift, vilket innebär att punktskriftens förtecken för siffror, versaler, stilsorter och liknande återges med svartskriftstecken. Till exempel kommer du att se siffertecknet (p3456) som tecknet #, och versaltecknet (p6) som tecknet _ före bokstaven.

Pdf:en finns att ladda ner i SPSM:s webbutik, <https://webbutiken.spsm.se/>

Sök på bokens titel i SPSM:s webbutik och ladda ner pdf:en som heter **Svartskriftskopia av punktskriftsboken**. Ett tips om du vill skriva ut den är att skriva ut flera miniatyrsidor på samma ark. Det går förstås också bra att läsa **Svartskriftskopia av punktskriftsboken** digitalt.

Till läsaren av den bearbetade boken

I den pedagogiskt bearbetade boken finns en text som riktar sig till eleven och som kan vara bra att känna till innan arbetet med boken påbörjas. Samma text hittar du här. Läs denna text tillsammans med eleven.

- Det finns bildbeskrivningar till många av bilderna i boken, men inte alla. Ibland säger bildtexten det bilden vill visa.
- Några bilder har flyttats till en närliggande sida för att inte störa läsningen.
- Det finns inga svällpappersbilder.
- En uppgift, på sidan 163, har ändrats.
- Enbart fetstil är markerad.

Generella förändringar av boken

I detta avsnitt beskrivs de generella tillägg och ändringar som är gjorda i den punktskriftsläsande elevens läromedel, till exempel på vilket sätt ikoner eller text i marginalen är hanterade.

Titta i elevens e-bok, eller i Svartskriftskopia av punktskriftsboken, för att se exakt hur det pedagogiskt bearbetade läromedlet skiljer sig från originalboken.

- Eventuella stavfel från originaltexten kan ha korrigerats.
- Bilder har flyttats för att inte läsflödet ska störas.
- Många bilder har bildbeskrivningar, men en del bilder har bara sin bildtext.
- Kartor har oftast bildbeskrivningar. Dessa är oftast förenklade och schematiska. Behöver eleven tillgång till specifik information i kartorna måste du komplettera bildbeskrivningarna.

Sidspecifika förändringar

Här kan du läsa om sidspecifika tillägg och ändringar, förutom de generella, som vi vill göra dig särskilt uppmärksam på. Det kan vara uppgifter som har utgått eller sidspecifika instruktioner till dig som lärare, till exempel att ta fram konkret material. Det kan också handla om att återanvända uppgifter eller bilder från tidigare avsnitt.

26

Symbolerna för de fyra religionerna är inte återgivna i elevens bok. Beskriv dem om det blir diskussioner i klassrummet.

112–113 samt 117

Informationen i kartorna är återgiven som bildbeskrivningar. Färgkodningen är utelämnad.

144

Kulturkartan är återgiven med en bildbeskrivning. Det är svårt att, men en sådan beskrivning, ge en fullständig överblick över den information diagrammet ger. Beskriv och diskutera för att ge eleven mer komplett överblick.

163

Uppgiften är ändrad utifrån att det är svårt att analysera en bild utifrån känslor och uttryck på det sätt uppgiften är konstruerad.

Redogör: Vad var ett husförhör?

Resonera: Hur tror du stämningen under husförhöret var? Hur tror du människorna upplevde husförhöret? Hur tror du det vara att svara på prästens frågor inför alla andra som är i rummet?

Diskutera: Vad var det som gjorde att kungen och kyrkan förbjöd, förföljde och straffade människor med en annan tro än den kristna? Finns det några liknande historiska eller nutida exempel?

Pedagogiska tips

I detta avsnitt hittar du pedagogiska och metodiska förslag på hur ni kan arbeta med boken. Här finns också förslag på olika pedagogiska hjälpmedel som ni kan behöva köpa in eller ta fram för att ni ska kunna arbeta med boken på ett bra sätt.

Tid, förförståelse, individuell genomgång och syntolkning

- Den punktskriftsläsande eleven behöver mer tid till uppgifterna och det är elevens rättighet att få tillräckligt med tid även vid prov.
- Eleven med synnedsättning behöver förförståelse inför momentet eller uppgiften som kommer. Till exempel att få tid att läsa igenom text eller bildbeskrivningar eller titta på svällpappersbilden innan eleven lyssnar på en hörövning eller ska genomföra en uppgift.
- Du behöver syntolka bilder, dels de som visas tillsammans i klassrummet och dels individuellt till eleven. Informationen från bildbeskrivningar eller svällpappersbilder kan aldrig ge exakt samma information som seende elever får genom att titta på bilderna. Samtal om bilderna som förekommer i boken kan ge extra information som eleven kan ha nytta av för att få samma förståelse som sina seende klasskamrater.
- Det som är allmänt känt som till exempel kända personer, berömda byggnader, konstverk och så vidare bör beskrivas.

Praktiskt arbetssätt för eleven och läraren

- Eleven behöver god ordning på sin dokumentation av svar och liknande genom att ha särskilda mappar för olika böcker/ämnen på sin dator där de kan lagra sina filer.
- Eleven kan anteckna kapitel, avsnitt och sedan uppgiftsnummer vid svar.
- Markera kapitlets styckeordlista i punktskriftsboken med gem eller liknande, så att det går snabbt att växla mellan text och ordlista.
- Eleven behöver förstås tillgång till grundutrustning såsom kartor och andra basbilder i svällpapper. Du hittar dessa i webbutiken.
- Undersök den information som finns på SPSM:s webbplatser:
  - <https://www.spsm.se/funktionsnedsattningar/synnedsattning/>
  - <https://webbutiken.spsm.se/>
  - <https://www.spsm.se/stod-och-rad/sprak-och-kommunikation/punktskrift/>

Bildbeskrivningar

Här hittar du en sammanställning av alla de bildbeskrivningar som beskriver originalbokens bilder.

10

Foto. Skylten har symboler för de fem stora religionerna.

12

Solen, tecknad med ansikte och strålarna som hår, omges av planeterna i olika banor. Jorden är tecknad i fyra olika faser, med olika delar av världen vända och belysta av solen.

15

Fyra foton.

1. Fyra unga kvinnor i färgstarka kläder tar en selfie i ett tempel.
2. Ett barn i famnen på en äldre kvinna. Barnet kramar och pussar på kvinnan.
3. Två konfirmander i vita dräkter läser ur en skrift.
4. Två män, den ena sitter i rullstol, den andra i soffan bredvid. De spelar Tv-spel.

22

Foto. Representanterna står uppställda i rad framför altaret i en stort kyrka. Judiska församlingen i Stockholm samt Islamiska samarbetsrådet representeras av män i kostym, de övriga är kvinnor klädda i saris respektive hellånga prästrockar.

25

Foto. En grupp människor sitter och tittar ut över ett vidsträckt landskap. Bilden ger en känsla av att man kan se hur långt som helst. Nedanför dem syns dalen med grönska och bebyggelse. Dalen är omgiven av höga karga berg.

27

Foto av statyetten. En enkelt formad kvinnofigur med stor huvudbonad.

28

Schematisk bild av Varnas i form av en pyramid med början i pyramidens topp och nedåt:

- brahmana (präster)
- kshatriya (krigare, styrande)
- vaishya (bönder, köpmän)
- shudra (tjänare, hantverkare)
- dalit (oberörbara)

32

Foto. Utklädda dansare. Den goda anden i färgstark kostym med en huvudbonad i form av en krona. Den onda anden i heltäckande dräkt med mask för ansiktet och långt, pälsliknande hår.

38

Schematisk bild i form av ett träd. Bilden visar religioners samhörighet och ursprung. Trädets rötter och stam har två delar ur vilka religionerna förgrenar sig.

Den ena stamdelen är Abraham. Ur den förgrenar sig Judendom, Kristendom och Islam.

Den andra delen är Veda. Ur den förgrenar sig Buddhism med grenarna Theravada och Mahayana. Ur Veda kommer även grenen Hinduism med grenarna Vaishnavism, Shaivism och Shaktism.

42

Foto. Kvinnor i sari tänder ljus.

47

Foto. Två dansare. De är klädda i dräkter med guldfärgade broderier. De har masker och detaljer på dräkterna som får dem att se djurlika ut.

52

Foto: En flicka utklädd till guden. Gula kläder, en krona på huvudet och en flöjt i handen.

52

Foto. Staty av guden med människokropp och elefanthuvud.

54

Foto. En grupp människor bär, eller drar en vagn, men en staty av gudinnan.

55

Fyra bilder.

1. Skulptur. Sarasvati. Hon har fyra armar och hon sitter på en vit påfågel. Hon är klädd i vitt och spelar på ett stränginstrument.
2. Skulptur. Lakshmi. Hon har fyra armar och är klädd i färgglada kläder.
3. Målning. Shiva med Parvati och Ganesha. Parvati sitter på knä bredvid sin man som har Ganesha i knät. Hon är klädd i sari. I sin hand har hon en lotusblomma.
4. Målning. Kali dansar på Shiva. Hon har fyra armar och är klädd i färgstark dräkt och bär en stor krona på huvudet. Hon håller ett avhugget huvud i en hand, en dolk i en annan. Hon står på Shivas kropp.

61

Foto. En docka i form av demonkungen brinner.

62

Foto. En man sitter på golvet med korslagda ben. Framför honom på golvet finns en liten inhägnad. Inuti den står föremål som är dekorerade med girlander och blommor.

63

Foto. Breda trappor leder direkt ner i floden. Mängder av människor i alla åldrar badar eller väntar på trapporna. Kvinnorna badar med sina kläder på sig, män är klädda i höftskynke.

68

Foto. Ghandi, en äldre man, klädd i ett vitt höftskynke. Han är flintskallig, men har mustasch och runda glasögon. Hans fru, en äldre kvinna, klädda i sari med tyget draperat över huvudet som en sjal.

73

Foto. En samlingslokal dekorerad i rött och guld. På väggen bakom ett sorts altare sitter bilder av gudar. De samlade människorna sitter på golvet på mattor.

78

Foto. En man, en munk klädd i orange tyg draperat runt kroppen står framför flera jättestatyer av Buddha. Flera av dem är guldfärgade. En av statyerna har en framsträckt hand, så stor att mannen lätt kunde få plats i den.

81

Buddha sitter med händerna i knät framför sig. Han har lagt ned ena öppna handen i den andra med handflatorna uppåt.

82

Foto. Ett byggnadsverk i sten. I mitten en stor kupol med ett torn ovanpå. Kupolen är omgiven av terrasser i flera nivåer med trappor emellan. I toppen av tornet sitter många färggranna girlander som sedan fästs vid marken. Byggnaden är mycket stor.

92

Foto. Två personer har slagit sig ner vid en väggkant där det samlats ljuslyktor och blommor.

93

Teckning. Skelett dansar och spelar instrument. De är klädda i mexikanska dräkter.

95

Foto. Munken, klädd i orange tyg promenerar på en stadsgata trafikerad av motorcyklar.

97

Foto. En liten flicka skopar vatten över en liten Buddha-staty.

109

Foto. En madonna-staty i ett skåp med glasdörr. Skåpet står utomhus och invid det har någon satt blommor i vaser.

112

Karta 1 visar hur människor har svarat på frågan om hur viktig religion är för dem.

Skala:

- 0–19% (mindre viktig)
- 20–39%
- 40–59%
- 60–79%
- 80–100% (mycket viktig)

Svarsresultat:

- Kanada 27%
- USA 53%
- Mexiko 41%
- Honduras 90%
- Brasilien 72%
- Chile 41%
- Uruguay 29%
- Sverige 10%
- Norge 19%
- Tyskland 10%
- Frankrike 11%
- Spanien 22%
- Grekland 56%
- Israel 36%
- Turkiet 68%
- Ryssland 16%
- Kina 3%

Indien 80%
Pakistan 94%
Etiopien 98%
Nigeria 88%
Sydafrika 75%
Indonesien 93%
Australien 18%
Japan 10%

Källa: Pew Research Center surveys, 2008–2017

113

Karta 2 visar HDI, Human Development Index, som ger en bild av välståndet i ett land. För att få fram HDI väger man samman BNP, medellivslängd och utbildningsnivå. BNP är bruttonationalprodukten, vilket är värdet av alla varor och tjänster som produceras i ett land under ett år. Utbildningsnivå är hur många unga som går i skolan och hur stor andel av befolkningen som har en längre utbildning. HDI anges på en skala 0–1, ju närmre 1 desto högre HDI.

HDI:

Kanada 0,93
USA 0,92
Honduras 0,62
Mexiko 0,77
Brasilien 0,76
Chile 0,84
Uruguay 0,8
Sverige 0,93
Norge 0,95
Spanien 0,89
Grekland 0,87
Niger 0,35
Ryssland 0,82
Kina 0,75
Indien 0,64

Pakistan 0,56
Etiopien 0,46
Nigeria 0,53
Indonesien 0,69
Japan 0,91
Australien 0,94
Sydafrika 0,7

Källa: Our World in Data/UNDP, 2018

117

Karta som visar statliga begränsningar av religionsfrihet genom att markera följande:

Stor religionsfrihet
Mindre begränsningar
Större begränsningar
Mycket begränsat

Stor religionsfrihet hittas bland annat i Kanada, stora delar av Sydamerika, en del länder i Afrika, Australien och Finland.

Mindre begränsningar hittas bland annat i USA, Mexiko, en del länder i Afrika, delar av Europa, bland annat Norge och Sverige.

Större begränsningar hittas bland annat en del länder i norra Afrika och Asien.

Mycket begränsat är det i Ryssland, Kina och länder i Mellanöstern.

2013 ökade begränsningar av religionsfriheten i två av världens fem regioner i Sydostasien och Afrika söder om Sahara. Restriktionerna minskade i Europa, Mellanöstern och Nordafrika och var oförändrade i Amerika. Antalet länder som motarbetar religionsfrihet ökade mellan år 2007 och 2017, från 40 till 52 länder.

Källa Pew Research Center, 2015

123

Foto. Två unga kvinnor sitter tillsammans och tittar på en mobiltelefon. Den ena är klädd i en tunika och byxor, den andra har jeans och tröja. De har bägge långt mörkt hår.

141

Foto. Fjällmiljö. En skylt sitter uppsatt med texten: Meditationsplats.

Bredvid ligger en stor sten med inskriptionen: Den längsta resan är resan inåt.

144

Diagram. Med hjälp av grupperingar av länder i stora block, visas hur de hamnar i kulturkartans koordinatsystem.

Längst ut på y-axeln hamnar sekulära-rationella värden som valfrihet, individualism och frihet. Mot skärningspunkten med x-axeln hamnar mer traditionella värden som kultur, familj och tradition.

På x-axeln närmast skärningen med y-axeln hamnar värden kopplade till överlevnad som mat för dagen och tak över huvudet.

Längst ut på x-axeln hamnar värden som har med självförverkligande att göra – exempelvis möjlighet till upplevelser, hälsa och välbefinnande.

- Medelväg mellan överlevnad och självförverkligande värderingar kombinerat med hög grad av sekulära värderingar: Konfucianska länder som Sydkorea, Hongkong, Taiwan, och Japan
- Övervikt mot överlevnadsvärderingar och medelväg mellan traditionella och sekulära värderingar: Det ortodoxa Europa med länder som Moldavien, Ukraina, Ryssland, Serbien, Grekland med flera.
- Övervikt mot sekulära värderingar kombinerat med en medelväg mellan överlevnad och självförverkligande värderingar: Större delen av länderna i katolska Europa som till exempel Italien, Frankrike och Luxemburg.
- Övervikt mot sekulära och självförverkligande värderingar: De protestantiska delarna av Europa: Sverige, Danmark, Norge, Finland och Tyskland. Även de engelsktalande länderna: Storbritannien, Nya Zeeland, Australien och USA (de sistnämnda ligger lägre beträffande sekulära värderingar).
- Exempel på länder/områden där en slags medelväg (befinner sig mitt i koordinatsystemet)råder mellan de olika värderingarna: Länderna i Väst- och Sydostasien, till exempel Thailand, Singapore och Malaysia, men även Sydafrika.
- Traditionella värden, men medelväg mellan överlevnad och självförverkligande: Latinamerikanska länder som Chile, Brasilien, Peru och Argentina.
- Övervikt mot överlevnad och traditionell värderingar: Länder med afrikansk islam: Nigeria och Egypten. Men också Central- och Sydasien: till exempel Indonesien, Pakistan, Palestina, Iran.

Källa: World Values Survey 2020.

152

Foto. Invid ett litet vitmålat hus ligger en hög och vit, tornliknande, byggnad. Bakom dessa byggnader syns en gata med röda hus med vita knutar.

153

Foto. På stående stenskivor syns mängde av figurer som ristats in. Ristningarna är ifyllda med färg.

167

Målning. En färgstark målning av människor framför en kyrka. Några av dem är klädda i samiska dräkter. En man slår sönder en tunna och innehållet rinner ut.